

DECLARACIÓ INSTITUCIONAL QUE PRESENTEN ELS GRUPS MUNICIPALS DE LA CUP I CIU, AMB EL SUPORT D'ERC, VOLEMATARÓ I ICV-EUIA, PER UNA JUSTÍCIA EN CATALÀ

Pels volts del 1983, semblava que l'Estat espanyol sortia de l'època fosca en què havia sucumbit durant més de quaranta anys. Així, tal com esmenta el Dr. Nieva-Fenoll, semblava que "*quelcom estava canviant en l'àmbit de dret al nostre país (Nieva-Fenoll, 2011)*", en aquells temps de manca de drets, es va interpretar la Constitució espanyola, entre d'altres els articles 143.1¹, 149.1.6², de manera més garantista i oberta del que s'està fent a dia d'avui, indubtablement.

Sembla que haguem oblidat que a l'hora d'analitzar la problemàtica, no podem deixar de banda tant el dret autonòmic com el supranacional, ni evidentment, el nostre malmès Estatut d'Autonomia que en relació a la llengua a l'Administració de justícia preveu una sèrie de drets per al ciutadà davant del poder (art. 33), igual que ho fa amb el perfil lingüístic del personal que el serveix (art. 102).

La normativa esmentada sobre la que es sustenten els drets lingüístics que avui reclamem, entre moltes d'altres, és la següent:

- Proclamació de la Declaració Universal dels Drets Humans (1948) i, més especialment, d'ençà de la promulgació, el 1996 de la Declaració Universal dels drets lingüístics, els drets dels parlants i de les comunitats lingüístiques estan emparats per la legislació internacional.
- Pacte Internacional dels Drets Civils i Polítics (1966/1976)³
- Llei orgànica 6/2006, de 19 de juliol, Estatut d'Autonomia de Catalunya, article 6 i 32 i següents.
- Llei 1/1998, de 7 de gener, de política lingüística.
- Constitució espanyola, 1978, articles 2, 3 i relacionats.
- Llei orgànica 6/1985, d'1 de juliol, del poder judicial, article 231 i relacionats.

¹ Article 143 1. *En l'exercici del dret a l'autonomia reconegut en l'article 2 de la Constitució, les províncies limítrofes que tinguin característiques històriques, culturals i econòmiques comunes, els territoris insulars i les províncies d'entitat regional històrica podran accedir a l'autogovern i constituir-se en Comunitats Autònomes d'acord amb el que preveuen aquest Títol i els Estatuts respectius.*

² Article 149 1. *L'Estat té competència exclusiva sobre les matèries següents 6a Legislació mercantil, penal i penitenciària; legislació processal, sens perjudici de les especialitats que en aquest ordre es deriven necessàriament de les particularitats del dret substantiu de les Comunitats Autònomes*

³ <http://www.amnistiacatalunya.org/edu/docs/nu-civils-i-politics.htm>.

- Carta europea de les llengües regionals o minoritàries, que va aprovar el Consell d'Europa el 5 de novembre de 1992 i va entrar en vigor a Espanya l'1 d'agost de 2001, article 9 i 10.
- Declaració Universal dels drets lingüístics⁴
- Carta de drets dels ciutadans davant la Justícia, aprovada pel Ple del Congrés de Diputats el 16 d'abril de 2002.

Igualment, en aplicació de la normativa anterior i de la llarga, innovadora i pròspera tradició jurídica Catalana (Nieva-Fenoll, 2011), el Parlament de Catalunya ha anat desenvolupant les seves institucions jurídiques, si bé moltes vegades ho ha fet amb gran dificultat per l'actitud de l'executiu estatal i a última hora perquè TC que els esmenava la plana.⁵

El 16 d'abril de 1991⁶, dins del programa de desenvolupament de la Normalització lingüística de la Generalitat, s'elabora un protocol de cooperació amb el Consell General del Poder Judicial; malgrat això, i passats més de vint anys de l'esmentat protocol, ens trobem que en la realitat actual de l'àmbit Judicial, la llengua catalana és residual i precària i és on, indubtablement, es visualitzen les vulneracions lingüístiques més greus.

Tots els estudis realitzats apunten a una sèrie de problemàtiques polièdriques que són l'origen i/o les causants de la precària situació, a saber:

1. **La regulació de la matèria és de caire concurrent**, cosa que provoca distorsions en la posada en marxa de qualsevol iniciativa⁷.

⁴<http://www.pencatala.cat/wp-content/uploads/2016/02/declaraciouniversaldretslinguistics.pdf>

⁵Com esmenta Nieva Fenoll, entre d'altres : "les relacions juridicocivils relatives a les formes del matrimoni; en l'ordenació dels registres i instruments públics; en les relacions successòries i en el dret immobiliari— la Llei dels censos 6/90, del 16 de març; — la Llei de modificació de la llegítima 8/90, del 9 d'abril; — la Llei de l'habitatge 24/91, del 29 de novembre; — el Codi de successions 40/91, del 30 de desembre; — la Llei de relacions patrimonials entre cònjuges 8/93, del 30 de setembre": el codi Civil Català amb els seus diferents llibres Llei 25/2010, del 29 de juliol, del llibre segon del Codi civil; Llei 10/2008, de 10 de juliol, del llibre quart del Codi civil; Llei, Llibre Primer; Llei 5/2006, del 10 de maig, del Llibre Cinquè del Codi civil, etc.

⁶Consultats: CRUANYES I TOR, J. (s. f.). *La Justícia I El Dret*. Societat Catalana d'Estudis, 50-52. <https://publicacions.iec.cat/repository/pdf/00000250/00000008.pdf>;

NIEVA-FENOLL, J. (2011). *Problemes terminològics de la justícia en català*. Institut d'Estudis Catalans, 69-83; VIDAL, S. (1999). *L'Administració de justícia a Catalunya l'any 1977*. Institut d'Estudis Catalans, 139-149.

<https://publicacions.iec.cat/repository/pdf/00000034/00000033.pdf>.

⁷"(...)El Tribunal Constitucional ha reconegut que les comunitats autònomes amb llengua pròpia poden incidir en la definició de l'estatut juridicolingüístic bàsic de l'àmbit judicial, però la seva posada en pràctica i el perfil lingüístic del seu personal correspon a l'Estat com a titular de la competència en Administració

2. Els **judges, lletrats de l'Estat, fiscals, funcionaris i operadors jurídics no compleixen la normativa lingüística**. El 79% dels jutges, secretaris i fiscals que exerceixen la seva funció pública a Catalunya són de procedència forana, cosa que motiva que només un 62% manifesti ser capaç d'entendre el català, un 8% el sàpiga escriure correctament i un 28% en domini la parla adient" (Vidal, 1999).
3. La Llei 34/2006, de 30 d'octubre, sobre l'accés a les professions d'advocat i de procurador dels tribunals, va establir el conegut "**examen d'accés**", aquest inicialment s'havia de fer a la capital de l'estat i només en castellà; cosa que feia que tots els cursos, postgraus i preparadors es dugessin a terme en castellà i, per tant, que la formació pràctica d'advocat es desenvolupés només en aquesta llengua.

La Generalitat i l'Associació de Juristes per la Llengua van emprendre una lluita pel reconeixement dels drets lingüístics que culminà el 29 d'octubre de 2016 en què, per primera vegada, i el 25 de febrer de 2017 per segona, la prova d'accés és pogués fer en català i en la resta de llengües oficials en algun territori de l'estat espanyol (amb l'excepció de l'occità aranès).

4. El 6 de febrer de 2017, es va desestimar a la Comissió de Justícia del Senat una petició d'Units Podem, instant a prendre mesures per **protegir i garantir els drets lingüístics** a la justícia i que el català fos un requisit per a la destinació dels jutges que exercissin als territoris de parla catalana.
5. Hi ha una clara **disglòssia en seu d'enjudiciament** o de judici oral, la tendència natural de l'advocacia, malgrat haver-se arriscat a fer els escrits en català, sabent que Jutge, Fiscal o Secretària no coneix l'idioma, és que un cop en seu de judici, la llengua vehicular utilitzada en la pràctica de la prova sigui generalment el castellà, per evitar així possibles perjudicis o retards als seus clients.

de justícia i dret processal (STC 82 i 84/1986, 56/1990, 253/2005 o 270/2006). El Tribunal diu que "tant l'Estat com les comunitats autònomes poden incidir en la regulació sobre la matèria d'acord amb el repartiment general de competències; ens trobem, doncs, davant d'una competència concurrent [...] ha de ser l'Estat el que reguli l'ús de les llengües dins de l'Administració de justícia, sens perjudici que les comunitats autònomes puguin regular l'abast inherent al concepte de cooficialitat, tal com estableix l'article 3.2 de la Constitució i els article corresponents dels estatuts d'autonomia" (STC 56/1990)(...) Així la STC 84/1986, amb relació amb el gallec, diu que el dret a ser atès en l'idioma oficial que s'esculli s'ha d'entendre que se satisfarà de manera progressiva i en la mesura que ho permetin les possibilitats de l'Administració de justícia, amb la qual cosa la fixació del criteri d'ús queda a mans de l'Estat com a titular de la competència i de la mateixa justícia. (...)"

6. La **incipient reducció de classes en català** a les universitats de Dret, tant en els graus com en els postgraus o doctorats. Així, el dia 1 de desembre 2016 la Comissió de Llengua del Consell de l'Advocacia Catalana va celebrar, amb la inestimable col·laboració del Col·legi d'Advocats de Sabadell, la VIII Jornada sobre l'Ús del Català a la Justícia, sota el títol "*El català, de l'aula a la toga*" i buscava reflexionar sobre la presència de la llengua catalana en l'ensenyament del Dret a les nostres universitats, i com influencia la manca d'utilització de la llengua catalana a la universitat en el posterior exercici professional.
7. Resulta molt difícil trobar **bibliografia en català**, igual que resulta molt complex trobar jurisprudència.
8. Però no podem caure en la delegació de responsabilitats, hi ha una part molt important de **manca de demanda de català en certs llocs, deguda principalment al desconeixement del dret al català en la justícia**. Per aquest motiu, la direcció general de Política Lingüística té en marxa una campanya titulada "*En català, també és de llei*", recordant al ciutadà que els documents judicials en català "són vàlids", que "els documents públics es poden demanar" en aquest idioma, que es pot "declarar en català" o que el client pot demanar a l'advocat "que tramiti tot el procediment" en català.

Sembla evident que ens amoïna la vulneració del règim d'oficialitat de les llengües, específicament la marginació o exclusió del català en les activitats internes i externes de l'àmbit jurídic. Relegar el català al procediment és contrari a l'article 9 de la Carta Europea de Llengües Regionals o Minoritàries, de 5 de novembre de 1992 (Ratificat 2001), obligant a totes les institucions de l'Estat (Nieva-Fenoll, 2011). Hem de poder garantir plenament als ciutadans el dret de fer-ne ús sense cap limitació de grau dels organismes administratius i judicials, tant els territorials a Catalunya com els generals de l'Administració general de l'estat (Cruanyes i Tor, s. f.)

Per aquest motiu els Grups Municipals de **CiU i la CUP i amb el suport d'ERC, VoleMataró, ICV-EUiA i de l'Agrupació d'advocats en defensa dels Drets Humans del partit judicial de Mataró**, proposem a la Junta de Portaveus de l'Ajuntament de Mataró que es faci una crida genèrica a totes les institucions del país perquè treballin perquè la cooficialitat del català, que és acceptada per totes les formacions polítiques del ple, sigui efectiva en l'àmbit de la Justícia, on per tot el que hem exposat és actualment inexistent, malgrat que han transcorregut més de 40 anys des de l'Estatut del 1979.

En aquest sentit demanem que, com a mesures concretes, s'acordi el següent:

- 1) Instar al Parlament de Catalunya a continuar el procés legislatiu de renovació de les institucions pròpies del dret civil català, facilitant alhora recursos i/o eines per facilitar-ne l'estudi i la seva utilització.
- 2) Instar al Parlament de Catalunya a què, des del departament competent de la Generalitat, els juristes puguin disposar de formularis i bases de dades en obert i que estiguin actualitzades, tant de jurisprudència nacional com supranacional i internacional.
- 3) Instar al Parlament de Catalunya a què, pels mitjans que cregui més adients, potenciï l'ús del català a les universitats i als col·legis professionals, d'acord amb la doctrina TC 56/990 de 29 de març i 46/91, del 28 de febrer, relativa a la implementació amb criteris progressiu i gradual del coneixement i ús dels idiomes cooficials de les CA, com a requisit de capacitat per accedir a places de l'àmbit judicial en el respectiu territori, d'acord amb la realitat sociolingüística del país.
- 4) Instar al Parlament de Catalunya a renegociar o establir nous protocols amb el Consejo General del Poder Judicial pel desenvolupament dels criteris de promoció i mèrit del domini cultural bilingüe, inaplicats actualment.
- 5) Instar al Parlament de Catalunya a la implementació ràpida de la Nova oficina judicial, amb criteris d'innovació informàtica i en la que les oficines judicials d'arreu de Catalunya, puguin disposar de programes àgils i innovadors de processament de textos en català.
- 6) Instar al Parlament de Catalunya perquè renovi el programa de beques del Centre d'Estudis i Formació Especialitzada del Departament de Justícia adreçat als universitaris llicenciats en dret per a l'accés al funcionariat públic de Justícia.
- 7) Reclamar a les facultats universitàries de Dret ubicades a Catalunya que garanteixin que les classes es pugin fer en català i que facilitin els recursos (manuals, llenguatge jurídic i terminologia) per formar en el domini de la llengua catalana els futurs professionals
- 8) Instar al Consell d'Il·lustres Col·legis d'Advocats de Catalunya, i els homònims de notaris, de procuradors de tribunals, així com els registradors de la propietat, graduats socials, agents de la propietat immobiliària i gestors administratius, perquè ajudin a dinamitzar l'ús del català.
- 9) Reclamar la implicació dels professionals de la ciutat de Mataró (advocats, procuradors, notaris, registradors, graduats socials, agents de la propietat immobiliària i gestors administratius), perquè vetllin perquè, per accedir a la professió, també dominin la llengua catalana, amb especial atenció a l'advocacia i la procura que exerceixen el torn d'ofici.

Per tal de poder fer efectiu el que hem indicat, convé instar alhora el Govern espanyol, el Consejo General del Poder Judicial i les administracions públiques amb competències en el món jurídic, així com també els operadors jurídics (notaris, registradors, col·legis d'advocats, de procuradors, de graduats socials, d'agents de la propietat immobiliària i de gestors administratius) perquè:

- Garanteixin els drets lingüístics dels usuaris i professionals, posant els recursos humans i pressupostaris i les eines necessàries per revertir l'actual situació de discriminació del català dins l'àmbit de la Justícia.
- Compleixin amb les recomanacions fetes per part del Consell d'Europa per tal d'aplicar la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries, i que s'exigeixi el requisit lingüístic per als jutges, lletrats de l'Estat i fiscals que exerceixin als territoris de domini lingüístic català.
- Les traduccions al català del Boletín Oficial del Estado estiguin actualitzades.

Igualment, proposem traslladar aquests acords al Govern espanyol, al Consejo General del Poder Judicial, al Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya, a la Secretaria d'Universitats i Recerca del Departament d'Empresa i Coneixement de la Generalitat de Catalunya, al Deganat dels Jutjats de Mataró, així com als col·legis i agrupacions professionals de la ciutat de Mataró (advocats, procuradors, notaris, registradors, graduats socials, agents de la propietat immobiliària i gestors administratius).

No obstant això, la Junta de Portaveus decidirà.

Joaquim Fernández i Oller
Portaveu del Grup Municipal de CiU

Juli Cuéllar i Gisbert
Portaveu del Grup Municipal de la CUP

9 de març de 2018